

ИВАН ДАВИДКОВ
СВЕТЛИНАТА СЛЕД
ОТПЪТУВАЛИЯ

chitanka.info

Когато пишех романа „Рифовете на далечните звезди“, реших да отида в близката до Берковица гара Боровци. Там беше роден летецът Митьо Дисов, за чиято смърт трябваше да разкажа в книгата си и ми се искаше да мина по улиците, където е вървял и той като малък, да погледам черниците, по които се е качвал, за да бере размазващите се между пръстите му дуди, да поговоря с хората, които са го познавали, да надникна в родната му къща, където и най-скромният предмет пази под гланца на прахта спомена за отдавна отпътувалия от нас.

Беше средата на юли. Над узрелите жита трептеше мараня и жуженето на жътварчетата вместише в нея лъстунките на своите подскачащи звуци. Не видях човек да се мярка по улиците на селото. Всички бяха на полето. Пътят от гарата до центъра на Боровци, където бълбукаше с чучурите си вдълбана в земята чешма, беше застлана с вършитбена слама.

Помня, че по тоя път, (тогава бях ученик в гимназията), понесоха ковчега с праха на изгорелия над София летец. Ковчегът беше метален и в прииждащата вечер посветваше като преломено самолетното крило. С такова преломено крило, врязано в един вражески бомбардировач, той бе пламнал в небето над столицата при една от нейните бомбардировки. Тъй като за първи път в нашия край погребваха изгорял в небето човек, в селото се събраха хиляди хора от поречието на Огоста. Аз съм описал подробно в романа това събитие. Когато се връщам в спомените си към ония години, разбирам, че съм забравил много подробности от ония далечен ден, но и сега, притворя ли очи, виждам в здраченото небе (погребваха летеца привечер) металния ковчег над главите на бавно пристъпващото множество и рояците от запалени свещи. Струваше ми се, че носят на ръце мъртвия небесен син, за да го погребат сред звездите...

А го погребваха в църковния двор.

Сега гробът му беше обрасъл с бурени — толкова високи, че почти скриваха скромния мраморен паметник, на който личеше елипсовидно порцеланово портретче. От него се усмихваше, загледан сякаш в далечината, един младеж с продълговато лице, по което бръсначът навярно никога не бе обирал златистия пух, и с мустачки, тънки като класовете на остриката, които се докосваха до потъмнелия

мраморен къс. Тишина и забрава. И само лайкучките до гроба напомняха за бял облак — подобен на прогорения някога от неговия падащ самолет.

„Колко неумолимо идва забравата — мислех си аз, — дори за ония, които са изгорели в небето, за да спасят от бомбите безпомощно свития в подножието на Витоша град... Червеникавият лишей заличава имената им по мрамора и само в нечий спомен остава да се вее тяхната пелерина — синя и ехтяща като небе във ветровито време...“

Видях захлупена в бурена до гроба мраморна плоча. Обърнах я — разпълзяха се мравки — и между тях прочетох издълбан надпис: „Тук, в Берковската гимназия, учи героят-летец Митьо Дисов, загинал при бомбардировките над София. Поклон пред неговия подвиг!“ Личеше, че мраморната плоча е била прикрепвана навярно върху някоя от стените на Берковската гимназия, личеше и грубото сечиво, с което после е била откъртена оттам. Допусках, че тя е полежала захвърлена до оградата на училището, а после някой добросърдечен човек я е прибрал и е отишъл с влака до Боровци, за да я остави при гроба на летеца.

Един възрастен човек — единствената жива душа в това пламнало от зноя село — наблюдаваше внимателно как оглеждам гроба на летеца, как намествам мраморната плоча до стената на църквата. Старецът приближи до мен, погледна потъналия сред тревата надгробен паметник и рече:

— Тук е погребан един летец. Изгоря над София, когато там идваха бомбардировачите. Отначало го тачеха, а после — виждаш — избуя тревата.

— А защо е захвърлена тук мраморната плоча? — обърнах се към него аз.

— Тя беше сложена — виждал съм я — на Берковската гимназия, но един ден я откъртили. Загиналият бил царски офицер, за какво да го прославят?

— Но той е изгорял, за да спаси невинни хора от бомбите. А изгорелият оставя след себе си светлина, която ни задължава да тачим неговата памет...

Старецът не ми отговори нищо. Може би не ме беше чул, може би не разбра думите ми.

Той си отмина. След няколко мига маранята го разтопи и неговият образ остана да трепти като мираж в небето.

Пред мен светлееха само цъфналите лайкучки, които ми напомняха за облак, където е минал самолет и следата му е изчезнала завинаги в безкрайните пространства.

14 септември 1989

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.